

Károli Gáspár Református Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar
Büntetőjogi, Büntető Eljárásjogi és Büntetés-végrehajtási Jogi Tanszék

**Kiskorúak sérelmére elkövetett nemi erkölcs elleni
bűncselekmények, különös tekintettel a tiltott pornográf felvételre
és a pedofiliára**

Készítette: Duday Gábor
Konzulens: Dr. Deres Petronella, egyetemi docens

Tartalomjegyzék

Előszó	3.
1. Gyermeki jogok.....	4.
2. Nemi erkölcs elleni bűncselekmények.....	7.
2. 1. Erőszakos közöszlítés.....	9.
2. 1. 1. Jögeset.....	10.
2. 2. Szemérem elleni erőszak	11.
2. 2. 1. Jögeset.....	12.
2. 3. Megrontás	12.
2. 4. Vérfertőzés.....	15.
2. 4. 1. Jögeset.....	16.
2. 5. Gyermek áldozatok	16.
3. Tiltott pornográf felvétellel visszaélés	17.
3. 1 Gyermekpornográfia.....	17.
3. 2. A tiltott pornográf felvétellel visszaélés a magyar Btk.-ban	18.
4. Pedofília.....	21.
4. 1. Fogalma	21.
4. 2. A pedofil elkövető	23.
4. 3. A pedofil elkövető áldozatai	25.
4. 4. Az internet és a pedofília kapcsolata	26.
4. 5. A pedofília elkülönítése más nemi bűncselekményektől kiskorú sérelmére	28.
5. Az új Btk. vonatkozó rendelkezései a nemi erkölcsök tekintetében a kiskorúakra vonatkozóan.....	29.
Záró gondolatok	31.
Felhasznált irodalom	33.

Előszó

*„Az embertelenségről semmi sem vall
megrendítőbben és pontosabban,
mint a gyermeksikoly.”
Hervay Gizella*

A dolgozatom témája a kiskorúak sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények köre, nagy hangsúlyt fektetve a tiltott pornográf felvétellel való visszaélésre és a pedofiliára, mint jelenségre. Célja a dolgozatomnak, hogy ezeket, a jogintézményeket bemutassam illetőleg, hogy ismertessem a pedofília megjelenési formáit és az esetleges megoldási lehetőségeket.

Azt gondolom, hogy a társadalom részéről, de leginkább a jogalkotóknak és jogalkalmazóknak a lehető legnagyobb körültekintés mellett, indokolt jogszabályokat alkotni illetve alkalmazni, hiszen a társadalomnak egy olyan meghatározó csoportját érintik, akiknek a védelme talán a legfontosabb feladat, ez a társadalmi csoport a kiskorúak.

A kiskorú személyek, önmagukat és saját testi épségüket megvédeni képtelenek, ezért minden lehetőséget meg kell ragadni a védelmük érdekében. Hiszen a gyermekek, véleményem szerint, olyan személyek, akikben benne van a jövő, és ha egy gyermek lelke valamilyen formában sérül, adott esetben valamilyen bűncselekmény kapcsán, kihatással van a saját és az adott társadalom jövőjére is. Fontos kiemelni, hogy a szülőnek is nagy felelőssége, sőt kötelessége, hogy gyermekét óvja a tőle elvárható módon, hiszen olyan sok külső hatás kapcsán érheti a gyermeket sérelem. Véleményem szerint a szülői felelősségnek nagyobb szerepe van a 21. században, mint a régebbi századokban, hiszen a mostani rohanó világ egyre több veszélyt hordozhat és hordoz is önmagában, elég, ha csak az internetre gondolunk. Főleg, hogy az elkövetők bizonyos körének, az internet és az interneten keresztüli kapcsolat felvétel a gyermekekkel, mondhatni maga a Kánaán. A szülői szigor vagy tiltás, sem visz eredményre, hiszen a tiltott gyümölcs mindig sokkal édesebb, főleg ha egy olyan lázadó generációról beszélünk, mint a mostani. Sokkal inkább előnyös a felkészítés, elmagyarázás, figyelmeztetés vagy felhívás, ezek függvényében fontos az iskolai együttműködési kötelezettsége, hiszen a gyermekek idejük egy nagy részét az iskolai intézményekben töltik. Természetesen léteznek, különböző oktatói vagy tájékoztatói órák a különböző karitatív szervezeteknek köszönhetően, de azt gondolom, hogy szükséges lenne még jobban hangsúlyt fektetni ezeknek, az óráknak a többszöri vagy akár folytatólagos megismétlésére.

A nemi erkölcs elleni bűncselekmények sértenek minden olyan jogot, amely a gyermekek egészséges fejlődésének valamilyen gátat szabnak, hiszen a gyermekek lelki és testi adottságaikban képtelenek arra, hogy egy felnőtt elkövetővel bármilyen szexuális kapcsolatot is létesíteni tudjanak. Ennek függvényében a leginkább káros hatással a pedofil elkövetői magatartás bír, hiszen az a gyermeki naivitást vagy egy függőségi viszonyt kihasználva jut el a cselekménye befejezéséig. De igen káros hatással bír egy gyermek lelki világára az a magatartás is, amikor róla valamilyen felvétel készül, vagy rábírák felvétel készítésére és ezt később közszemlére, teszik, mások számára. Ezeknek, a cselekményeknek a feldolgozása igen hosszú folyamat, sőt a gyermek egész életére is kihatással bír. Fontos, hogy a gyermek megőrizhesse azt a jogát, hogy egészségesen fejlődjön lélekben és testiekben és a jövőre nézve boldog és a társadalomban aktív tagjává, váljon, és ehhez megkapjon minden olyan védelmet, támogatást a szülőtől és az államtól, hogy ez megvalósuljon számára.

A magyar jogalkotás összhangban van különböző nemzetközi szerződésekkel és az európai unió által kibocsátott irányelvekkel, melyek mind a gyermekek védelmét segíti elő és megoldási javaslatokat ad arra, hogy milyen módokon vagy eszközökkel segítse a gyermekek védelmét.

1. Gyermeki jogok

Jelen fejezetben, összegyűjtöttem azokat a jogszabályokat, amelyek a gyermekek védelméről és a gyermekek jogairól szólnak hazai és nemzetközi szinteken.

A gyermek fogalma a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény alapján, az a személy, aki a cselekmény elkövetésekkor a 14. életévét nem töltötte be, védekezésre képtelen, továbbá önmagát ellátni nem tudja. A gyermekkor a büntetőjogban büntethetőséget kizáró ok, azaz ha elkövet valamilyen bűncselekményt, nem lehet felelősségre vonni a magatartása miatt. Fiatalkorúnak tekintendő azok a személyek, akik a 14. életévüket betöltötték, de a 18. életévüket még nem. A polgári jog alapján gyermeki kor a megszületésétől a 18. életév betöltéséig tart. Hétköznapi értelemben, viszont nem tekintik felnőttnek, az élet bizonyos területére nem bír rálátással és képtelen bizonyos feladatok ellátására és szükséges a felnőtt támogatása és iránymutatása.

1. *ENSZ Alapokmánya* (New York, 1948. december 10. , kihirdetve: 1956. évi. I. törvény), amely a 25. cikkének (2) bekezdése szerint minden gyermek, akár házasságból, akár házasságon kívül született, ugyanabban a szociális védelemben részesül. ¹

2. *Nyilatkozat a gyermek jogairól* (1958. november 20. , napján kelt, 1386 (XIV) határozat), amelynek célja, hogy a gyermek boldog legyen és hogy saját maga, illetve a társadalom javára élvezze az itt meghatározott jogokat és szabadságokat, és felhívja a szülőket, férfiakat és nőket, mint egyéneket és önkéntes szervezeteket továbbá a különböző hatóságokat, hogy az egyezménybe foglalt elvek alapján és velük összhangban biztosítsák a jogokat a törvényhozás és más intézkedések meghozatalakor. Az alábbi elveket sorolja fel: a gyermeknek joga van, fajra, nemre, vallásra különbségek nélküli jogok élvezetére; különleges jogi védelemben részesül és ehhez minden jogi vagy más eszközt alkalmazni, kell; joga van az egészséges fejlődésre; oktatáshoz, művelődéshez; szeretetre, megértésre és védelemre. ²

3. *Egyezmény a gyermek jogairól*, értelmezésében gyermek az a személy, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, kivéve, ha a nagykorúságot elérte valamilyen állami rendelkezések alapján. Az egyezményben foglaltak szerint, minden állam, akik aláírták ezt az egyezményt, tiszteletben tartja és óvja a gyermeki jogokat és a tőlük elvárható módon érvényre is, juttatják azokat. Minden gyermeknek veleszületett joga van az élethez, és az államnak biztosítania kell, a gyermek életben maradását és a fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtését. Biztosítja, hogy a gyermeknek elsősorban a szülővel nevelkedjen, és elsődleges célként segédkezzen a megfelelő környezet megteremtéséhez. A gyermek szabadon elmondhassa a véleményét, minden olyan eseményről, amely az érdeklődési körét lefedi és ennek hangot is, adjon, természetesen figyelemmel a korára és szellemi fejlettségére. Biztosítják a lelkiismeret,- gondolat, és vallásszabadságot. A fogyatékos gyermek számára az emberi méltóság megőrzését és az állam segítségnyújtási kötelezettségének biztosítását. ³

4. *Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egységokmánya* (New York, 1966, kihirdetve: 1976. évi 8. törvényerejű rendelet), 24. cikkének értelmében minden gyermek fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, nemzeti vagy társadalmi eredetre, vagyonra vagy születésre tekintet nélkül joga van arra a védelemre, amely őt kiskorú állapota folytán a családja a társadalom és az

¹ RÁCZ Andrea: *A gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények, mint a gyermeki jogok tagadása*, 6. o.

² ENSZ Közgyűlési Nyilatkozat a gyermekek jogairól (1958. nov. 20.) 1-7 elvek

³ Egyezmény a gyermek jogairól (New York, 1989. november 20.-án, kihirdetve: 1991. évi LXIV. Törvény.)

állam részéről megilleti. Minden gyermeket közvetlenül születése után anyakönyvezetni kell, és az Egységokmány elismeri minden gyermek jogát arra vonatkozólag, hogy állampolgárságot szerezzen.⁴

5. Az *Alaptörvény* vonatkozásában, minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez, szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. A szülő szabadon megválaszthatja, hogy gyermekét milyen formában neveli. A szülőnek kötelessége a kiskorú gyermekről gondoskodni és egyben kötelessége, hogy a gyermek tanulását felügyelje.⁵ Magyarország együttműködik a gyermekek jogainak tekintetében a különböző nemzetközi szervezetekkel és a törvényeit, úgy alkotja, hogy ezek a lehető legjobb módon érvényesüljenek.

6. A *Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról* szóló 1997. évi XXXI. törvény, 6. §-a szerint hazánkban minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez, személyiségének kibontakoztatásához a társadalomban való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésre ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségre káros szerek elleni védelemben részesüljön. A gyermeknek joga van az emberi méltóságnak tiszteletben tartásához a bántalmazással –fizikai, szexuális, lelki-, az elhanyagolással szembeni védelemhez, továbbá a szabad véleménynyilvánításhoz és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon jogairól, jogai érvényesítésének lehetőségeiről.⁶

7. A gyermek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló Európai Unó Tanácsának rendeletének tükrében gyermek bármely 18 évesnél fiatalabb személy. A gyermekpornográfia olyan pornográf jellegű anyag, amely vizuálisan ábrázolja, vagy jeleníti meg: a gyermek nemi szervének bármilyen ábrázolását; szexuális magatartást tanúsító cselekmény, amelyben a gyermek szerepel, vagy bármilyen formában közreműködik, de legyen szó akár nem létező gyermek személyéről, tehát minden erre irányuló magatartás büntethető és az államok megteszik a megfelelő intézkedéseket. Büncselekménynek minősül az előállítása, forgalmazása, terjesztése, felajánlása, elérhetővé tétele megszerzése vagy

⁴ RÁCZ i. m. 6. o.

⁵ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) XVI. Cikk

⁶ RÁCZ i.m. 7. o.

birtoklása. Az államnak kötelessége, hogy az érintett sértett és családja a megfelelő segítséget megkapja.⁷

8. A gyermekek védelméről a szexuális kizsákmányolás és a szexuális bántalmazás ellen szóló *Lanzarote Egyezmény* vonatkozásában a gyermek jóléte mindenek felett álló alapérték, amelyet az államok magukénak ismernek el és ennek megvalósulását diszkrimináció nélkül, kell elősegíteni. A gyermek bántalmazása, vagy kihasználása akár szexuálisan, romboló hatással lehet a gyermek egészségére és pszichológiai fejlődésre. Az egyezmény létrejöttének az oka, hogy a világban egyre jobban elszaporodtak a gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmények száma, hatalmas méretet öltött kiváltképpen a gyermekprostitúció és a technika fejlődésének köszönhetően az interneten keresztül gyermekpornográfia száma. Célja, hogy a nemzetközi összefogás eredményeképpen fellépjenek a gyermekek ellen irányuló káros magatartások ellen és az áldozatok számára segítséget, nyújtson, tehát a megelőzés, védekezés és a büntetőjog aspektusaira koncentrálna létrehozva egy megfigyelő mechanizmust.⁸

2. Nemi erkölcs elleni bűncselekmények

A világ egyik leginkább meghatározó és talán legfontosabb jelensége a szexualitás, hiszen az élet fenntartásához elengedhetetlen „folyamat”. Normális és egészséges formában egy férfi és egy nő között jön létre, a szerelem vagy szeretet jegyében és a családalapítás reményében. A századok alkalmával hol nyíltabban, hol zártabban beszéltek erről a jelenségről a különböző társadalmakban. Az ókorban teljesen nyílt és elfogadott volt a szexualitásról beszélni, aztán az idő előre haladásával váltakozott a nyíltság vagy zártság ebben a témakörben. A 20. század vegyes volt e tekintetben, de a mostani 21. század ismét a nyíltság jegyében telik, tehát vissza a gyökerekhez, utalva az ókorra. Ha a szexualitásról beszélünk, az örömszerzés jut az emberek többségének eszébe, de a világot ismerve minden szépnek és jónak van árnyoldala. Jelen esetben és jelen fejezetemben ezt az árnyoldalt tárgyalom.

A nemi erkölcs elleni bűncselekmények a hatályos 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyv (továbbiakban: Btk.) különös rész XIV. fejezet II. cím alatt helyezkedik el. Ide sorolandóak: az erőszakos közöszlés; szemérem elleni erőszak; megrontás; vérfertőzés; tiltott

⁷ A Tanács 2004/68/ IB kerethatározata (2003. december 22.)

⁸ Lanzarote Egyezmény (Az Európa Tanács egyezménye, Lanzarote 2007. 10. 25.)

pornográf felvétellel való visszaélés; üzletszerű kéjelgés elősegítése; kitartottság; kerítés; szeméremsértés. A szexuális ösztönök rendellenes vagy erőszakos visszaélésben irányul meg az elkövető részéről, tehát ebből következik, hogy a védett jogi tárgya a nemi kapcsolatok a társadalomban elfogadott rendje és a nemi élet szabadságának védelme. Három irányból támadható: nemi szabadság sértése, a gyermek egészséges nemi fejlődését veszélyeztető és a nemi kapcsolatok a társadalomban elfogadott rendjét sérti, azaz a prostitúcióval kapcsolatos bűncselekmények vagy a vérfertőzés.

Dolgozatomban részletesebben arra térek ki és azokat a bűncselekményeket tárgyalom, amikor a sértetti pozícióban kiskorú személy áll, tehát a minősített esetekben a sértett 12 éven aluli személy.

Évről évre emelkednek az ilyen jellegű bűncselekmények száma Magyarországon. A megindított ügyekben apák, de leginkább mostohaapák kerülnek előtérbe, de vannak olyan eljárások, amelyek az édesanyák ellen indulnak. A legjellemzőbb elkövetésként a családon belüli vérfertőzés jelentkezik illetve a megrontás, amely annak lehet az eredménye, hogy a válások száma meg növekedett és sok esetben a gyermeket mostohaanyára neveli. A mai társadalomban a kiskorú leánygyermek korábban érnek, mint évtizedekkel ezelőtt, és ennek eredményeképpen a felnőtt férfiak többségében nemi vágyak ébredhetnek fel és ennek hatására a bűncselekmény elkövetéséhez, vezethet az út. Ennek függvényében fontos megemlíteni, azt a tényt, hogy sok esetben nem lehet megállapítani a kiskorú gyermek életkorát, főleg a korai érésnek, ruházatnak vagy sminkelésnek köszönhetően és nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy gyermekkoráról van-e szó és rengeteg esetben az is, előfordul, hogy idősebbnek mondják magukat a tényleges korúknál.

A sértettek leginkább a női nemből kerülnek ki, de előfordul, hogy a sértettek köréből fiúgyermek is áldozatokká válnak. A bíróságnak, mint minden büntetőügyben az eljárási szabályoknak megfelelően kell, hogy eljárjon és a lehető legnagyobb körültekintés mellett, állapítsa meg a tényállást. Minősítenie kell a bűncselekményt, majd ha megállapítja a bűnösséget, akkor büntetést szabjon ki, illetve ha nincsen bizonyított tény, akkor fel kell menteni a terheltet. A bíróságnak azt a tényt is mérlegelnie és vizsgálnia szükséges, hogy a bűncselekmény valóban megtörtént-e vagy csak a kiskorú sértett fantáziájában, vagy néhány esetben egy másik felnőtt hatása vagy befolyásolása áll a háttérben. Előfordulnak olyan esetek is, amikor a gyermek a mostoha apa iránt táplált gyűlöletétől vezette vagy a családból való eltávolítása áll a koholt vádak központjában. Ez főleg az idősebb korosztályra a 14-17 év közötti fiatalokra jellemző magatartás.

A kiskorú gyermek akkor hallgatható ki ezekben, az ügyekben tanúként, ha a tárgyalás időpontjában a 14. életévét betöltötte és a tárgyaláson a kihallgatása különösen indokolt.⁹ A kiskorú gyermek tanúként való kihallgatása igen bonyolult feladat a hatóságok számára, hiszen sok esetben úgy gondolja, hogy a vele megtörtént cselekmény rossz és szégyenletes és ezért nehezen tud egy felnőttet ismét a bizalmába fogadni. A másik tipikus jelenség, hogy a családot próbálja óvni, mert olyan emlékek vannak benne, ha beszél, akkor például az édesanyát, megint bántalmazták. A tanúkihallgatásoknál olyan problémák is felmerülnek, hogy a tanúk tudnak az ilyen jellegű problémákról, de félnek vagy nem akarnak úgymond mások családi életébe beleavatkozni. A kiskorú gyermekeket egy ilyen bűncselekmény olyan traumát okoz számukra, amely a szexhez fűződő rossz emlékek a nem megfelelő időben és helyen látott, átélt abnormális szexuális élmények a jövőben szexuális és érzelmi életükre, partnerkapcsolataikra is rombolólag hatnak.¹⁰

2. 1. Erőszakos közöszülés

Az első magyar büntető törvénykönyv, a Csemegi –kódex is tartalmazott a szemérem elleni büntetteket és vétségeket részletesen szabályozta. Az erőszakos nemi közöszülés passzív alanya csak nő lehetett, tekintet nélkül a korára családi állapotára, erkölcsi magatartására. A bűncselekmény 10 évig terjedő fegyházzal büntették.¹¹

*Aki mást erőszakkal, avagy az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel közöszülésre kényszerít, vagy más védekezésre illetőleg akaratnyilvánításra képtelen állapotát közöszülésre használja fel, büntettet követ el és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*¹²

Az erőszakos közöszülés minősített esete, ha a sértett a tizenkettedik életévét még nem töltötte be, továbbá az is, ha az elkövető, a sértett sérelmére úgy követte el a bűncselekményét, hogy védekezésre képtelen állapotban volt, tehát gyógyszerek alatt állt, illetőleg, ha az adott életkörülmény adott volt a gyermek kihasználására, mint gondozás vagy nevelés. Az is a minősített esetek köréhez tartozik, ha több elkövető egymás cselekményéről tudva, követik el a bűncselekményt a sértett sérelmére.

⁹ Be. 207. § (4)

¹⁰ KOVÁCS Erika: *A szexuális bűncselekmények áldozatainak pszichológiai vizsgálata*, Belügyi Szemle 10. szám 1997.

¹¹ VUCSKÓ Bernadett: *A fiatalkorúak körében elkövetett nemi erkölcs elleni bűncselekmények a mai ítélkezési gyakorlatban*, Bp. 1999, 15. o.

¹² Btk. 197.§ (1).

Az erőszakos közöszülés védett jogi tárgya a nemi szabadság védelme, a női nem szabadsága és az ifjúság egészséges nemi fejlődése. Passzív alakanyaként bárki lehet, életkortól és nemtől függetlenül, tehát az elkövetővel lehet külön, de azonos nemű is a sértett. Tettesként bárki lehet elkövető, ha rendelkezik közöszlési képességgel, azaz, ha nemileg megfelelően érett, ahhoz hogy elkövessen egy ilyen jellegű bűncselekményt. A bűncselekmény akkor tekinthető befejezettnek, ha az elkövető közöszlési szándékkal a nemi szervét a sértett nemi szervéhez érinti. Gyakran az ilyen esetekben, az elkövető részéről agresszivitás tapasztalható vagy olyan eszközök alkalmazása, amelyek, elősegíti abban, hogy a bűncselekmény megvalósuljon. Ilyen eszköz pl.: egy kötél használata, vagy olyan fegyvernek minősülő tárgy, amely a sértettben azt az érzetet, kelti, hogy ha nem tesz, eleget a kérésnek, akkor az élete veszélyben kerül. Nem ritka jelenség az sem, hogy az elkövető alkoholos vagy kábítószer befolyása alatt áll. Természetes egységről akkor beszélhetünk, amikor a sértett sérelmére azonos alkalommal, azonos elkövető által többször hajtja végre az erőszakos közöszlést, ennek hátterében többnyire, valamilyen fenyegetettség, kényszer vagy függőségi viszony áll fent a sértett és az elkövető között. Halmazatról akkor beszélhetünk, ha a bűncselekmény megrontással, súlyos testi sértéssel vagy emberöléssel párosul. Látszólagos alaki halmazat akkor, ha az elkövető egyben megvalósítja, hogy a sértett személyi szabadságát korlátozza.

2. 1. 1. Jogeset

Orsi 13 éves a terheltekkel egy kultúrházban szórakozott. A két férfi megbeszélte, hogy közöszlőni fognak a sértettel. Orsi, hogy szabadulni tudjon, egy külön helységbe küldte a terhelteket, és ő kifutott az utcára. Az I. rendű terhelt nyomba utána eredt, felpofozta, majd a földre esett és a segítségért kiabáló sértett száját bevitte a helységbe. A II. rendű vádlott az ajtót bezárta, vetkőzésre szólította fel a lányt, és pofonokkal fenyegette. A sértett a fenyegetés hatására levetkőzött és az I. r. vádlott közöszlő vele úgy, hogy a sértett összeszorított combjait szétfeszítette és a II. r. vádlott a sértett kezeit lefogva tartotta. A közöszlés befejezése után a II. r. terhelt vette ölébe a sértettet és közöszlő szintén vele, majd az I. r. terhelt felszólította, hogy a II. r. terhelttel fajtalanságot kövessen el. A sértett tiltakozott, de az abbamaradt, mikor szíjjal, való megveréssel fenyegették. Az I. és II. r. terheltek többek által elkövetett erőszakos közöszlés büntett miatt szabadságvesztésre ítélte a bíróság.¹³

¹³ VUCSKÓ i.m. 51. o. (Minden további jogesetben a minősítés érdekében az életkort megváltoztattam.)

2. 2. Szemérem elleni erőszak

A Csemegi- kódex használja először a szemérem elleni erőszakot, de fontos kiemelni, hogy ebben az értelmezésben az elkövető magatartása nem a közösülésben, hanem a fajtalanságban merül ki.¹⁴

*Aki mást erőszakkal, avagy az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel fajtalanságra, vagy ennek eltűrésére kényszerít, vagy másnak a védekezésre, illetőleg akaratnyilvánításra képtelen állapotát fajtalanságra használja fel büntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*¹⁵

A szemérem elleni bűncselekmény meg kell határozni a fajtalanság fogalmát. Büntetőjogi értelemben a fajtalanság nem korlátozódik sem a közösülést utánzó cselekményekre, sem pedig általánosságban a szexuális ösztön rendellenes (perverz) megnyilvánulásaira, hanem a közösülés kivételével minden olyan szeméremsértő cselekményt felölel, amely a nemi vágy felkeltésére, vagy kielégítésére szolgál.¹⁶

Védett jogi tárgya a szemérem elleni bűncselekménynek a nemi élet szabadságának védelme, amely jelen esetben megillet minden nőt és férfit, és az ifjúság egészséges nemi fejlődése, ha a sértett gyermekkorú. Sértettként csak az elkövetővel kizárólag ellenkező nemű lehet, bár megemlíteném, hogy a sértett azonos nemű is lehet, abban az esetben, ha a sértett és az elkövető személye megegyezik, azaz ha az elkövető önmagával fajtalankodik. Tettes bárki lehet, és nem szükséges, hogy közösülési képességgel rendelkezzen, hiszen nem a közösülés az elsődleges cél. A bűncselekményt, szándékosan lehet elkövetni, amihez szükséges a szexuális indíték, amely a nemi vágyat felkelti. Tipikusan megjelenik itt is az agresszió, tehát az elkövető a sértettet fajtalanságra vagy annak tűrésére erőszakosan kényszeríti, tehát olyan közvetlenül ható magatartást tanúsít, akár saját maga, akár valamilyen eszköz segítségével, hogy a sértettet megtöri és védekezésre képtelen állapotba, hozza.

Minősített eset, ha a sértett 12 éven aluli személy, azaz kihasználja az elkövető, hogy a sértett védekezésre képtelen a fizikai adottságait tekintve, hiszen az áldozatok nem tudják vagy csak nagyon ritka helyzetekben, tudják önmagukat megvédeni. A kiskorúak esetében az a veszély is fennáll, hogy az elkövető személye többnyire apa, vagy nevelőapa, tehát

¹⁴ 1878. évi V. törvénycikk (Csemegi –kódex) 233. §

¹⁵ Btk. 198. §. (1)

¹⁶ VUCSKÓ i.m. 18. o.

jóhiszeműség áll fent a gyermek részéről, és ezt kihasználva jut el az elkövető a bűncselekmény elkövetéséig.

A bűncselekmény akkor tekinthető befejezettnek, ha a fajtalanság vagy annak túrése megtörtént. Néhány példa, amelyek jellemzőek a szemérem elleni bűncselekmény megnyilvánulási formáira: cunnilingus, fellatio, vagy a nemi szervek fogdosása.¹⁷

Pár gondolattal megemlítem, hogy a természetes elleni fajtalanság és a természet elleni erőszakos fajtalanság jogintézményét a jogalkotó 2002-től kivette a Btk. rendelkezéseiből, mert az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek ítélte, csak a szemérem elleni erőszak körében ítéltető meg, illetve ha a sértett 12-14 év közötti, akkor megrontás tényállásaként állapítható meg.

2. 2. 1. Jogeset

Renáta 11 éves édesapja itta állapotban volt otthon és lányát arra kérte, hogy csókolja meg születésnapja alkalmából. Ezek után nemi vágyának felkeltése érdekében lányát magához szorította, szájon csókolta és megfogta mellét. Renátának sikerült kiszabadulnia és a történeteket elmondta az otthon lévő testvéreinek. Ők visszaküldtek, hogy megbizonyosodjanak az elmondottakról. A terhelt megismételte a cselekményt, lánya pulóvere alá is próbált benyúlni. Tettét a gyermekei megjelenése miatt hagyta abba. A terhelt magatartásában nem állapítható meg a szemérem elleni erőszak, mivel az erő kifejtés nem volt alkalmas a sértett ellenállásának a leküzdésére és fenyegető kijelentéseket nem tett. Viszont szülői kötelességét súlyosan megszegte, cselekményével lánya erkölcsi fejlődését súlyosan veszélyeztette, így kiskorú veszélyeztetésének a büntetést valósította meg.¹⁸

A jogesethez az érzékeltetés segítsége érdekében annyit fűznék hozzá, ha alapesetként ugyan ez a helyzet áll fent, mint az említett jogesetben, és ha az elkövető a gyermekét úgy fogja le, hogy nem tud szabadulni és a lány mellét tovább, simogatja, továbbá obszécen szavakat használt volna a cselekmény ideje alatt, akkor szemérem elleni erőszak bűncselekményét követte volna el.

2. 3. Megrontás

¹⁷ U.o. 18. o.

¹⁸ VUCSKÓ i.m. 54. o.

*Aki tizennegyedik életévét be nem töltött személlyel közösül, valamint az a tizennyolcadik életévét betöltött személy, aki a tizennegyedik életévét meg nem haladó személlyel fajtalankodik büntettet követ el és egy évtől három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*¹⁹

Megrontás esetében, fontos tisztázni a beleegyezési korhatár fogalmát, amely azt jelenti, hogy a személyeknek saját joguk eldönteni, hogy mikor létesítsen szexuális kapcsolatot valakivel. Ezt nevezzük a beleegyezési korhatárnak Magyarországon a 14. életév betöltéséhez van kötve. Ebből következik az, hogy aki még nem töltötte be az említett korhatárt, és aki vele szexuális kapcsolatot létesít, és betöltötte ezt a kort, bűncselekményt követ el még akkor is, ha beleegyezéssel történt is.²⁰

Védett jogi tárgya a gyermekek egészséges nemi és erkölcsi fejlődése. Passzív alanyként csak, a 14. életévét be nem töltött személy lehet, közösülés esetén az elkövetőtől különemű, fajtalanság esetén, az elkövetővel azonos nemű. Tettesként bárki lehet, és a bűncselekményt csak szándékosan lehet elkövetni. Közösülés esetén az elkövető a 14. életévét meghaladó személy, fajtalanság esetén a 18. életévét betöltött személy is lehet. Befejezettnek tekinthető a bűncselekmény, ha megtörtént a fajtalanság illetve a közösülés. Az elkövető magatartása közösülési szándékra irányul, de nem történik meg a befejezettség, akkor csak kísérletről beszélhetünk. Nem lehet megállapítani a kísérletet akkor, ha a közösülést nem kísérik fajtalansági cselekmények. Ebben az esetekben meg kell vizsgálni azt, hogy az elkövető a sértett életkorát tekintve nem volt e tévedésben, amit megalapozhat a sértett kijelentése, viselkedése vagy ruházata. Hiszen köztudomású, az, hogy a mai generáció igen provokatívak tudnak lenni, és sokszor letagadják életkorukat, vagy olyan ruházatot hordanak, vagy úgy sminkelik magukat, hogy mások számára megtévesztő lehet.

Minősített esett áll fent akkor, ha az elkövető és a sértett között függőségi viszony van, azaz a sértett az elkövető felügyelete, gondozása, nevelése vagy gyógykezelése alatt áll. Egyenes ági rokon esetén vérfertőzéssel valódi alaki halmazatként szerepel, egyéb más esetekben a halmazat a sértettek számától függ. Valódi anyagi halmazatról akkor beszélhetünk, ha a sértett még nem töltötte be a 12. életévét, majd ezt követően beleegyezéssel az elkövető tovább folytatja a szexuális kapcsolatot. Természetes egységről akkor beszélhetünk, ha azonos sértettnek a sérelmére, azonos alkalommal több szexuális cselekmény valósul meg. Aki a tizennegyedik életévét be nem töltött személyt arra bír rá,

¹⁹ Btk. 201.§ (1).

²⁰ Pl.: a beleegyező 13 éves, és a másik fél 15.

hogy mással közösüljön, vagy fajtalankodjék, büntettet követ el.²¹ Ebben az esetben a passzív alany és a védett jogi tárgy megegyezik, azaz a gyermek egészséges nemi és erkölcsi fejlődése és a 14. életévét be nem töltött személyek köre. Hiszen nem az elkövető az, aki fajtalanodik, hanem a sértettet bírja rá, hogy mással fajtalankodjon, illetve közösüljön. Ehhez szükséges, hogy a sértett magatartásával a fajtalanságot vagy a közösülést megtegye, vagy legalább megkísérelje elkövetni. Itt a tettes bárki lehet, aki a 18. életévét betöltötte. Ezt a fajta cselekményt, csak és kizárólag szándékosan és célzatosan lehet elkövetni. Aki a tizennyolcadik életévét be nem töltött személlyel ellenszolgáltatás fejében közösül, vagy fajtalankodik büntettet követ el és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.²² Jelen esetben a passzív alany az a személy, aki a 14. életévét már betöltötte. Az elkövető bárki lehet, aki megvalósítja az elkövetési magatartás. Az elkövetési magatartás egyik fajtája, az ellenszolgáltatás nyújtása, azaz fizetséget ad annak érdekében, hogy a cselekmény megvalósuljon. A másik fajtája, hogy ellenszolgáltatás fejében venne igénybe szolgáltatásokat, amelyek fajtalankodásra vagy közösülésre irányulnak. Csak és kizárólag szándékosan lehet ezt a fajta bűncselekményt elkövetni a sértett sérelmére. A legmagasabban kiszabható büntetés a megrontás tükrében a 8 évig terjedő szabadságvesztés kiszabása.

Ennél a fejezetnél említésre méltó, hogy Magyarországon ez a bűncselekmény a legjellemzőbb és évről évre emelkedik a számuk. Valamilyen formában betudható annak a társadalmi jelenségnek, hogy az egyre terjedő létbizonytalanságnak köszönhetően, egyre több ember nyúl az alkoholhoz, aminek eredményeképpen sokszor követik el ezt a fajta bűncselekményt. Sokszor a hétköznapi ember a megrontás alatt értelmezi a pedofiliát is, amely részben igaz, de részben nem. Valóban kiskorúak sérelmére követnek el bűncselekményt, így ebben a formában igaz is lehet a felvetés, de fontos hangsúlyozni, hogy az esetek többségében az elkövető nem érez szexuális vágyat a gyermekek felé, hanem bizonyos külső hatások eredményeképpen követi el a bűncselekményt a kiskorú sérelmére. Ilyen külső hatás lehet, amit már említettem a gyermek részéről a felnőtt megtévesztése, a ruházatának köszönhetően vagy csak a viselkedéséből kiindulva. Tehát leginkább az egyszeriség jellemző. Ezzel szemben a pedofil elkövető, csak és kizárólag a gyermekek iránt érez szexuális vágyat, és a rendszeresség jellemzi a magatartásukat, de erre kitérek a

²¹ Btk. 202. § (1).

²² Btk. 202/A. §.

A Csemegi –kódex is tartalmazott rendelkezéseket a megrontás tekintetében. 236.§ „ Azon férfi, aki életkorának tizennegyedik évét be nem töltött tisztességes leánnyal nemileg közösül közösült: a megfertőztetés büntetettét követte el, és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő. „

pedofiliát tárgyaló fejezetemben részletesebben. Csak indokoltnak éreztem ennél a fejezetnél, hogy pár szóval említést tegyek a különbségekről.

2. 4. Vérfertőzés

A Csemegi- kódex több esetet különböztet meg: nemi közösülés fel- és lemenő ági rokonok között; másnemű fajtalanságok fel- és lemenő ágbeli rokonok között; testvérek közötti nemi közösülés; testvérek közötti természet elleni fajtalanság.²³

*Aki egyenesági rokonával közösül, vagy fajtalankodik, büntettet követ el és egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*²⁴

Védett jogi tárgya a nemi kapcsolatoknak a társadalomban kialakult rendje, a rokoni kapcsolatok tisztasága és nem utolsósorban a gyermek erkölcsi és nemi fejlődésének egészséges védelme. Passzív alanyról nem beszélhetünk, mivel a cselekményben szereplők sértetti pozícióban állnak. A bűncselekmény egyik alapja, hogy a benne szereplők nem jogi kapcsolatban állnak egymással, hanem vérségi kapcsolatban. A bűncselekményben tanúsított magatartás a közösülésben vagy fajtalanságban merül ki. A bűncselekményben szükségszerűen két személynek kell részt vennie és a törvény, nem tesz különbséget, hogy a gyermek házasságon belül vagy házasságon kívül születik. A törvény csak a legközelebbi rokonok nemi kapcsolatát bünteti pl.: ha az apa a lányával, vagy anya a fiával. Az örökbefogadás nem alapozza meg a bűncselekmény létrejöttét, hiszen nincsen vérségi kötelék, de a körülményekre tekintettel más bűncselekmény megvalósulhat. Tehát, ha a sértett gyermeket a szülők örökbefogadnak, akkor vele szemben vérfertőzésről nem beszélhetünk, annak ellenére, hogy az örökbefogadással az örökbefogadó és örökbefogadott között vérségi kapcsolat jön létre.

Ha testvérek között jön létre szexuális kapcsolat, akkor a bűncselekmény alanya a testvér. Testvérek azok lehetnek, akik azonos szülőktől származnak vagy legalább az egyik szülő azonos, tehát féltestvérek. A testvérek között, az életkornak nincsen büntethetőséget kizáró hatása, mert minden esetben vétség miatt indulhat eljárás ellenük.

A büntethetőséget kizárja, azaz nem büntethető a leszármazó, ha a cselekmény elkövetésekor a tizennyolcadik még nem töltötte be, ebben a tekintetben teljesen releváns, hogy a szexuális kapcsolatot ki kezdeményezte. Természetes egységről akkor beszélhetünk,

²³ VUCSKÓ i.m. 21. o. (Csemegi-kódex 234. § tartalmaz rendelkezéseket a vérfertőzésről.)

²⁴ Btk. 203. § (1). ;

Egyenesági rokon alatt azt értjük, akik közül az egyik a másiktól származik. (1952. évi IV. törvény (Csjt.) 34.§.)

ha azonos személyek között, azonos alkalommal többször létesítenek szexuális kapcsolatot. A vérfertőzés halmazatban nem állapítható meg más bűncselekményekkel.

A bűncselekményt csak szándékosan és célzatosan lehet elkövetni, hiszen az elkövetőnek tisztában kell lennie azzal a ténnyel, hogy a sértettel vérségi kapcsolatban áll, kivéve, ha olyanok az életkörülmények, hogy a testvérek egymástól elkerülnek, vagy nem ismerik és nem is, ismerhetik meg egymást.

2. 4. 1. *Jogeset*

Klára 12 éves, kezdetben az édesapa lányát csókolgatta, nemi szervét fogdosta. Fél év elmúltával közösült vele, melyet többször is megismételt. Az eset akkor derült ki, mikor Klára teherbe esett és a kórházban terhességi- megszakítást végeztek. Az apát 3 évre eltiltották a szülői felügyeleti jog gyakorlásától és 2 évi börtönbüntetésre ítélte a bíróság.²⁵

2. 5. *Gyermek áldozatok*

A fejezetemben említett bűncselekmények többnyire gyermekkorúak sérelmére követhetőek el, amelyeknek a feldolgozása igen hosszú és nehéz folyamatok eredménye. Mindenképpen fontos a családi környezetnek a maximális támogatása és nem utolsó sorban pszichológus segítsége. Legnagyobb nehézségeket az okozza, hogy a sérült gyermekek, elvesztik a bizalmukat a felnőttek felé, hiszen nem szabad elfelejteni azt a tényt, ahogyan említettem már, hogy az elkövetők többnyire a gyermek volt bizalmi köréhez tartoztak.

A gyermekek szexuális bántalmazásának többféle elfogadott definíciója van, ezek a szerint változnak, hogy milyen foglalkozású szakemberek fogalmazzák meg azt, mit értenek e fogalmon, de az időtől és az adott ország kultúrájától, hagyományaitól is függ.²⁶ Egy közös elem elmondható, ezekről, a bűncselekményekről, hogy a felnőtt dominanciája az, amely képes hatni és befolyásolni tudja a gyermeket, hogy a felnőtt a különböző vágyait kiharcolja, vagy adott esetekben kényszerítse áldozatát. A szexuális bántalmazásokba, minden olyan tevékenység beletartozik, amely a gyermek testén nyomot hagy, de természetesen nem szabad elfelejteni, hogy a lelki sérülés is igen káros következményekkel járhat. Továbbá az olyan elkövetői magatartás is áldozati élményhez vezethet, ha nem történik testi kontaktus, de

²⁵ VUCSKÓ i.m. 56. o.

²⁶ HERCZOG Mária: *A gyermekekkel szembeni szexuális visszaélésekről*, Család Gyermek Ifjúság könyvek, Budapest, 2002, 7. o.

szexuális jellegű cselekmény megtörténte gyermek előtt, vagy szexualitásra való célzás, vagy felhívás.

A szegényebb környezetben felnövő gyermekek hajlamosabbak arra, hogy ilyen bűncselekmények áldozatai legyenek, hiszen arra vágnak, hogy biztonságban és szeretetben legyenek, és ezt a vágyakozást gyakran használják ki ellenük. A társadalmi elszigeteltség olyan tényező lehet, amely növeli az áldozattá válás, ilyen az alacsony iskolázottság a társadalmi kapcsolatok, barátok hiánya, a fogyatékoság.²⁷

Összegezve elmondható, hogy a nemi erkölcs elleni bűncselekmények akadályozzák, hogy a gyermek egészségesen fejlődjön akár testileg akár lelkileg. Az ilyen sérült gyermekek esetében a jövőre nézve szenvednek el károkat, aminek következtében megfoszák őket, attól az alapvető emberi jogtól, amit ugyan jogszabályok nem fejtenek ki vagy csak részben, azaz megfosztva őket a boldogság jogától.

3. Tiltott pornográf felvétellel visszaélés

Az internet világában, amikor minden elérhetőbbé válik az emberek számára, akkor bizonyos bűncselekmények jelenléte is felerősödik, illetve a megvalósítása is egyszerűbbé válik. Jelen fejezetben az internetes bűnözés legjellemzőbb formáját tárgyalom, azaz a tiltott pornográf felvétellel visszaélést. A sértetti pozíciók jellemző köre, a kiskorú személyek, de azok a személyek is, akik nem közvetlen módon érintettek, tehát minden olyan személy, aki akarátán kívül is találkozik, ilyen jellegű tartalmakkal. Sértheti őket a koruknál vagy társadalmi megítélésükben.

A Csemegi-kódex is tartalmazott ilyen jellegű büntetőjogi rendelkezéseket, tehát büntette az ilyen jellegű tartalmak sokszorosítását, terjesztését, nyomtatását, készítését és az áruba bocsátását, amit végrehajtás tekintetében fogházzal és pénzbüntetéssel hivatott végrehajtani.

²⁸

3. 1. Gyermekpornográfia

Fontos elkülöníteni a gyermekpornográfiát a felnőtt pornográfiától. Pornográfia fogalmán azt értjük, amikor a nemiséget súlyosan szeméremszérintő nyíltsággal ábrázoló, célzatosan a

²⁷ U.o. 11. o.

²⁸ Csemegi- kódex 248.§- 250. §

nemi vágy felkeltésére irányuló magatartás vagy cselekvés. Megjelenhet hang, kép és videofelvétel formájában. A gyermekpornográfia fogalmán az Interpol meghatározása szerint egy gyermek szexuális kizsákmányolásának képi megjelenése, melynek fókuszában a gyermek szexuális viselkedése, illetve nemi szervei állnak.²⁹ Tehát a képen ábrázolt gyermek 14 éven aluli személynek kell lennie illetőleg, ha több szereplő van, akkor az egyik fél gyermekkorú legyen és megvalósuljanak a pornográf fogalmi elemei. A gyermekpornográf termékektől elkülönítendő a kevésbé ártalmas szabad testkultúra anyag, amely strandokon, parkokban, szabadidőközpontokban rejtett kamerák, teleobjektívek segítségével készített magánfelvétel vagy olyan családi felvétel ahol a felnőttek és a gyermekek szabadidős tevékenységet folytatnak.³⁰ Nem tekinthető gyermek pornográf felvételnek, azok a képek vagy videók sem, ahol a gyermeket használnak reklámozás céljából. Weboldalak tartalmaként más földrészekre eljutva az ábrázolt kiskorú esetében nem áll fenn az erkölcsi károsodás közvetlen veszélye. Az internetes képgalériák anyagává tett felvétel a webes környezetben át is alakulhatnak, új, a valóságban nem létező fantáziaszemélyek jöhetnek létre (fotomontázsok).³¹

Az ilyen jellegű tartalmakat, amelyekben gyermekek szerepelnek többnyire magányos és szexuálisan aberrált emberek, készítenek, vagy terjesztenek, akik szexuális vágyaikat ilyen módon próbálják kiélni. Szakirodalmak említéseket, tesznek olyan elkövetői körökről is, akik nem érznek szexuális vágyat a gyermekek iránt, őket a nyereségvágy viszi a bűnelkövetés irányába. Ezeket, a felvételeket gyorsan és szinte biztonságosan jutadják el a felhasználókhoz. Az ilyen bünszervezetek felderítése igen hosszú és bonyolult folyamat.

3. 2. A tiltott pornográf felvétellel visszaélés a magyar Btk.-ban³²

Az 1997. évi LXXIII. számú törvény tett eleget, hogy első ízben iktatta be a magyar Büntető törvénybe a tiltott pornográf felvételek készítésének a büntetettét. Ez a bűncselekmény az idők folyamán, több módosításon ment keresztül, kezdve a rendszerbeli elhelyezésétől az elkövetési tárgyak meghatározásán át az elkövetési magatartásig. A házasság a család és az ifjúság elleni bűncselekményeket tartalmazó XIV. fejezet I. címe helyett a II. címbe fogalt nemi bűncselekmények, közé helyezte el a jogalkotó e bűncselekményt 2007. évben. Ennek az volt a magyarázata, hogy a tiltott pornográf felvétellel visszaélés védett jogi tárgya

²⁹ HERCZOG i.m. 54. o.

³⁰ RÁCZ i.m. 22. o.

³¹ PARTI Katalin: *Gyermekpornográfia az Interneten*, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2009. 78. o.

³² DR. JAKUCS Tamás nyugalmazott bíró által történő szakmai beszélgetés alapján készült.

tekintetében nagyban hasonlít a megrontásra, hiszen az előbbi a kiskorú személyek erkölcsi, nemi fejlődését és szabadságát védelmezi, a tiltott pornográf felvétellel visszaélés a nemileg még serdületlen tizennégy éven aluliak egészséges szexuális fejlődését védi, tehát indokolt, hogy ez a tényállás a nemi erkölcsöket sértő bűncselekmények közé soroljuk.

*Aki a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt megszerez, tart, büntetett követ el és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Továbbá, aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt kínál, átad, hozzáférhetővé tesz, azzal kereskedik vagy nagy nyilvánosság számára az ilyen felvételt hozzáférhetővé, teszi büntetett követ el illetőleg nem utolsó sorban kiskorú személyt vagy személyeket szerepeltet.*³³ Minden olyan magatartás is bűncselekmény, ha az elkövető a sértettet rábír, kényszerít vagy olyan eszközöket kínál fel számára, amellyel a bűncselekmény megvalósulhat.

A bűncselekmény védett jogi tárgya a kiskorúak egészséges irányú fejlődése. Passzív alanyát tekintve két részre osztható. Az egyik, amikor a 18. életévét be nem töltött létező személyek köre a sértett, a másik a nem létező személy, de életszerűen ábrázolt gyermekekről készített pornográf felvétel. Alanya tettesként bárki, lehet, aki megfelel a törvény általi felsorolásnak, tehát pl.: kínál, átad, forgalomba hoz, vagy kereskedik. Ez alól kivételt, képez az, amikor a kiskorú gyermek saját maga készít ilyen jellegű képeket, saját célra. Az elkövetési tárgya a kiskorúakról elkészített felvétel vagy felvételek.

Az elkövetési magatartásokat pár mondattal elemzem:

- A megszerzés és birtokba vétel esetén a bűncselekmény megvalósulhat visszerhes és ingyenes ügylet kapcsán, de büntetőjogi formája is lehet, adott esetben lopással. Ebben az esetben, amikor az elkövető birtokába kerülnek ezek a felvételek bármilyen formában is a bűncselekmény befejezetté, válik.
- A tartás esetében az elkövetést attól az időponttól tekinthetjük, amikor az ilyen tartalmakat megszerezték, azaz a megszerzés időpontja. Ha az elkövető nem szünteti meg a birtoklási viszonyt, akkor ebben az esetben tartási viszonyra alakul át.
- A kínálás azt jelenti, ha egy másik személy számára felkínáljuk ezeket, a képeket, amennyiben nem történik meg, azaz a képek nem kerülnek átadásra, mert a másik fél ezeket visszautasítja így a bűncselekmény befejezetté, válik. Azonban ha a kínálást a másik fél elfogadja és át is veszi az ilyen tartalmú képeket, akkor az elkövető az

³³ Btk. 204. § (1)-(6)

átadás elkövetési magatartásokért fele. Ilyen esetben az a személy, aki átveszi ezeket, a képeket, úgy a megszerzés kapcsán válik elkövetővé.

- Hozzáfért az azt jelenti, hogy az elkövető olyan magatartást folytat, aminek kapcsán ezek a felvételek mások számára is láthatóak lesznek.
- Készítés körében minden olyan eszköz használata számít, amivel hangot, képet lehet készíteni vagy felvenni.
- Forgalomba hozatal jelentése ebben a tárgykörben, amikor több felvételt meghatározható vagy esetek többségében, mint mondjuk egy internetes portál tekintetében meghatározhatatlan számú személy, számára jutnak el ezek a tartalmak. Befejezettnek minősül, ez a magatartás, ha a felvétel bekerül a forgalomba
- A kereskedés esetén részét képezi, ha az elkövető a képfelvételeket beszerzi, tárolja, vagy továbbítja. Folyamatos jellegű magatartás, tehát rendszeresen kereskedik az ilyen felvételekkel, ezzel szemben a forgalomba hozatal egyszeri alkalomra szól.
- A nagy nyilvánosság azt jelenti, hogy megszámlálhatatlan személy számára teszik a gyermekekről készült felvételeket elérhetővé.
- A kiskorú szerepeltetése tükrében, ahhoz hogy a bűncselekmény megvalósuljon a kiskorú önként vállalása arra nézve, hogy a pornográf tartalomban szerepeljen minden erőszak vagy fenyegetés nélkül. A másik eset, amikor a kiskorút erőszakkal kényszerítik arra, veszélyeztetve ezzel az életét és testi épségét, hogy az ilyen felvételeken szerepeljen.
- És elkövetői magatartásnak tekinthető az is, amikor a felvételek elkészítéséhez, anyagi előnyökhöz szeretné juttatni kiskorút, annak reményében, hogy így megvalósuljon a bűncselekmény.

Az elkövetői magatartások függvényében elmondható, hogy a bűncselekményt csak is szándékosan lehet elkövetni, tehát az elkövetőnek célja a bűncselekmény megvalósulása. Halmazatról akkor beszélhetünk, ha több sértett sérelmére követnek el bűncselekményt. Nem áll fent a halmazat akkor, ha egy sértett sérelmére követik el, ugyanakkor megint csak halmazatról beszélhetünk, ha ugyan az a sértett több filmben is szerepel. Halmazatban állhat a bűncselekmény erőszakos nemi közöszlással és megrontással is. Az ilyen felvételeken pubertáskor előtt álló gyermekek szerepelnek, túlnyomórészt lányok, de a sértettek köréből a fiú áldozatok is kikerülnek.

A termékek előállításának szempontjából három tettes típust tudunk megkülönböztetni. Az első típusú elkövető a normális beállítottságú, aki csupán nyereségvágyból követi el a

bűncselekményt a kiskorú sérelmére. A második ilyen típusú elkövető, aki nyereségvágy mellett szexuális vonzalmat érez a gyermekek iránt és a saját nemi vágyának kielégülésre, használja a felvételeket. A harmadik típusú elkövető, aki szexuálisan érdeklődik a gyermekek iránt, aki eredetileg saját aberrált vágyainak kielégítésére filmez vagy képeket, készít, és ezek anyaga kerül később forgalomba.

Akkor beszélhetünk célzatosságról, ha a cselekmény a nemi vágy felkeltésére irányul illetőleg az ábrázolás megvalósítja a tényállási elemeket. Nem elég tehát, ha egy kép alkalmas a nemi vágy felkeltésére, annak a nemi vágy felkeltésére kell irányulnia, így pl. egy egészségügyi szaklapban található kép, nem lehet a bűncselekmény alapja, akkor, sem ha a nemiséget súlyosan szeméremsértő módon ábrázolja. A célzatosság meghatározásában, tehát a képfelvétel környezete is szerepet játszik.³⁴

A tiltott pornográf felvétel kapcsán fontos megemlíteni, hogy nem csak egy felnőtt és gyermek között jöhet létre bűncselekmény, hanem akkor is beszélhetünk büntettről, ha az elkövető fiatalkorú vagy ritka esetekben ugyan de gyermekkorú. A 14. életévét betöltött fiatal, aki a szexuális együttlét alkalmával társáról vagy az aktusról felvételt készít bűncselekményt követ el.³⁵ Amikor az internetes bűnözésről beszélünk, említést kell tenni a fiatalkorú elkövetők köréről is hiszen, manapság a fiatalkorúak körében nagyon elterjedt szokás, hogy egymásról készített pornográf felvételeket közzétesznek bosszúvágytól vezérelve, különböző honlapokon egy szakítás, megalázás, vagy egy jónak tűnő, heccelés” eredményeképpen valósítanak meg bűncselekményt. Ez sokszor az áldozatot a szégyenérzet következtében az öngyilkosság felé sodorhatja. Ezt a fajta gyermek-és fiatalkori bűnözést hívják: cyberbullyingnek. Egy másikfajta fiatalkori magatartás, amikor a kortársaik sérelmére haszonszerzés céljából követnek el bűncselekményt, azaz a haszonszerzés célja arra irányul, hogy a megszerzett képeket, videofelvételeket zsarolás eszközeként vagy célként felhasználják.

4. Pedofília

4. 1. Fogalma

³⁴ DR. PARTI Katalin: *A tiltott pornográf felvétellel visszaélés és egyéb fiatalkorúakra ártalmas tartalmak az interneten*, Ügyészek lapja, 11. évfolyam, 2004. 4. szám. 25. o.

³⁵ PARTI (2009.) 94. o.

A pedofília görög eredetű szó jelentése: gyermekszeretet. A pedofiliával, mint jelenséggel, minden történelmi korszakban találkozhatunk. Voltak olyan időszakok, mint az ókori Rómában vagy az ókori Görögországban, ahol elfogadott volt a nemileg érintetlen gyermekkel szexuális kapcsolatot létesíteni, de találkozunk a 21. században is olyan főleg afrikai kultúrákkal, ahol a nemi életet korábban kezdik, sőt a lánygyermek saját édesapjával vagy idősebb rokonaival élék meg az első szexuális élményeiket.

Fontos kiemelni, hogy a társadalmi megítélés tekintetében a pedofília összetett gyűjtőfogalomként szerepel, amely a gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmény. Ugyanakkor több fogalom is létezik a pedofilián kívül, amelyeket tisztázni kell, tehát a pedofília fogalmától elkülönül a pedoszexuális és a pederszta fogalmi megnevezések. A pedoszexuális személy nem létesít szexuális kapcsolatot gyermekkel, sőt a testi kontaktus minden formája kizárt, azaz csak a fantáziájában létesít szexuális kapcsolatot gyermekkel. A pederasztának nevezzük azt a homoszexuális beállítottságú férfit, aki különösen a fiatal fiúk iránt érez szexuális vonzalmakat.

A pedofiliát a Betegségek Nemzetközi Osztályozása című kiadványban a nemi élet zavaraként tartják nyilván.³⁶ A pszichológiai kézikönyv szerint a pedofília szexuálisan motivált izgalom a gyermekek iránt, a felnőttek nemi vágyának eltévelyedése.³⁷

Tehát a pedofília, a gyermek szexuális zaklatása, a gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény, olyan interakció, amely egy 14 éves kor alatti gyermek és egy felnőtt között zajlik, melynek során a gyermek a felnőtt szexuális vagy szexuális indíttatású igényei kielégítésének a tárgya. Olyan szexuális deviáció tehát, amelyben egy felnőtt személy szexuális tevékenységet folytat a vele azonos vagy ellenkező nemű gyermekkel.³⁸

A magyar Btk. a pedofiliát, mint tényállást nem ismeri, ugyanakkor bünteti a kiskorúak sérelmére elkövetett szexuális bűncselekményeket. Magyarországon, ami a pedofil bűncselekményekkel azonosul: az erőszakos közösülés minősített esete, azaz amikor a sértett 12 éven aluli személy; szemérem elleni erőszak minősített esete; megrontás; vérfertőzés és a tiltott pornográf felvétellel visszaélés.

A magyar büntetőjog nem a pedofil személyeket bünteti, hanem azokat a cselekményeket, amelyek sértik a gyermekek erkölcsi, szellemi fejlődését és a nemi élet szabadságát, azaz büntetőjogi értelemben ezek tekinthetők a tényállás tükrében a védett jogi

³⁶ DR. NÉMETH Zsolt: *A gyermekek sérelmére megvalósuló szexuális bűnözés kriminológiai vizsgálata*, Kriminológiai Tanulmányok XXXVIII, Budapest, 2001 208. o.

³⁷ DIÓSZEGI Gábor: *A gyermekkorúak sérelmére elkövetett nemi bűncselekmények*, Belügyi Szemle, 54. évfolyam, 2006/3. 4. o.

³⁸ RÁCZ i.m. 30. o.

tárgynak. Passzív alanya a bűncselekménynek, csak is kizárólag kiskorú személy lehet, azaz aki még nem töltötte be a 14. életévét. A sértett az elkövetővel lehet azonos vagy ellenkező nemű. Alanya tettesként bárki, aki a 18. életévét betöltötte, de a nemzetközi bírói gyakorlat szerint a pedofil elkövetőnek 16 éven felüli személynek és az általa elkövetett bűncselekményének a sértettje minimum 5 évvel fiatalabbnak kell, hogy legyen.

4. 2. A pedofil elkövető

Az elkövetők felé a társadalom részéről negatív reakciókat figyelhetők meg, ami nem csoda, hiszen mégis csak gyermekekről van szó, akik önmaguk védelmét képtelenek ellátni fizikai vagy lelki adottságaikhoz mérten. Nem csak a hétköznapi társadalom tagjaiban vált ki ellenszenvet, hanem, mint tudjuk, a bűnözői társadalomban is. Köztudomású, hogy az olyan bűnözőket, akik gyermekek sérelmére követnek el szexuális bűncselekményt, akkor a büntető-végrehajtás intézetekben különféle atrocitások érik őket, legyen szó verbális vagy fizikai erőszakról. Viszont, amivel sokszor sok esetben nem számolnak, hogy az ilyen elkövetők többsége nem élete végéig ül a rácsok mögött, hanem bizonyos idő elteltével kiszabadulnak, tehát a bántalmazások következtében, a gyermekek felé táplált vonzalma könnyen átalakulhat egyfajta gyermekgyűlöletté, és sokszor gyilkossághoz vezethet. Ilyenkor felmerül a kérdés, hogy megéri e az ilyen elkövetők bántalmazása. A „legjobb” példa erre az a skóciai tragédia, ahol a pedofil hajlam enyhe tüneteit észlelve kitiltották az iskolából az ifjú tornatanárt, aki így az egész életét összeomolni látta. Az általa tényleg szeretett gyermekek ellen felébredt benne a gyűlölet és a társadalmon való bosszúból 16 gyermeket ölt meg puskával.³⁹

A pedofil elkövető és sértettje között valamilyen függőségi viszony állapítható meg. Legjellemzőbb elkövetői kör: apa, nevelőapa, rokon, szomszéd vagy idegen személy. Az a tény is megállapítható, hogy tipikusan az elkövetők többsége férfi, de a szakirodalmak említést tesznek női pedofil elkövetőkről is, de számuk valóban elenyésző. Megállapítható, hogy tipikus pedofil személyiség nincsen, bármilyen variáció elképzelhető a magatartásra vonatkozóan, hiszen többnyire az adott környezeti hatások, és lehetőségek alapján jut el az elkövető a cselekményéig. Sok esetben az is előfordult, hogy az elkövető gyermekkorában szintén elszenvedett valamilyen szexuális bűncselekményt, azaz sértettből lett tettes.

³⁹ DR. NÉMETH i.m. 209. o.

Négy tettes típust szükséges megemlíteni, amelyek a leggyakrabban fordulnak elő: a regresszív tettes, a megrögzött tettet, a kizsákmányoló tettet és az agresszív tettet.⁴⁰

A *regresszív*, azaz a visszafele fejlődő tettes, akkor fordul a gyermekek felé, ha a felnőttekkel a szexuális kapcsolatai zátonyra futottak és a férfi dominanciának nem tud eleget tenni, bizonytalanságérzetét és érzelmi szegénységét ily módon próbálja ellensúlyozni.

A *megrögzött tettes* azonosul a gyermekekkel, azaz képtelen arra, hogy a pubertáskoron túljutott nőkkel szexuális együttlét alatt kielégülést találjon. Az ilyen elkövető, nem is keresi a felnőttekkel a szexuális kapcsolatot, sőt teljes egészében elutasítja a felnőttek közeledését. A gyermekeknek a nyíltsága, az erkölcsi tisztasága ragadja meg a szexuális vágyait.

A *kizsákmányoló típusú tettes*, a szexualitása és a dominanciájának kielégítésére használja a gyerekeket. A gyermek az ő számára, egyfajta szexuális tárgy, amivel kénye kedve szerint játszhat, és nem riad meg attól sem, ha erőszakot kell alkalmaznia annak érdekében, hogy sikerre jusson.

Az *agresszív tettes*, aki egyben a legrosszabb elkövetői típus. A gyermeket ellenségeként tekinti, saját öngyűlöletét és agresszióját irányítja a gyermek felé. Csak akkor érez szexuális kielégülést, ha az áldozatát, lelkiileg és testileg gyötörni tudja, sőt gyakori esetekben meg is öli az áldozatát. Ez a fajta elkövető szexuálisan éretlen, nincsen vagy minimális szexuális tapasztalatokkal, rendelkezik a vele, egykorúakkal, tehát az elkövető gyakori esetekben szexuális indítékkal öl.

Legjellemzőbb esetekben a gyermek naivitását használják ki, így gyakorolnak hatást az áldozatra, hogy nemi kapcsolatba lépjenek velük. De előfordul olyan eset is, amikor az áldozatot kényszerítés vagy fenyegetés hatására törik meg. Mégis összességében elmondható, hogy az áldozatokkal figyelmesek, kedvesek, bármit megadnak a gyermeknek, amit kér és tőlük telhető. A köznyelvben ezt a jelenséget úgy hívják, hogy „cukros bácsi”, vagy büntetőjogi értelemben a szemérem elleni erőszak tényállása. A bűncselekmény helyszíne leginkább az elkövető vagy a sértett lakóhelye. Az elkövetőkről elmondható, hogy gyakran olyan munkahelyet választanak maguknak, ahol gyermekek közvetlen közelében lehetnek. Többnyire az ilyen személyek aluliskolázatlanok, azaz sok esetben az értelmi színvonaluk el sem éri az átlag színvonalat.

Fontos kérdés, hogy a pedofil elkövető büntethető e vagy sem? Az én véleményem szerint büntethető, hiszen a belátási képességének teljes birtokában van, azaz tisztában van azzal, hogy a cselekedeteinek milyen következményei lehetnek a sértettre nézve. Tény, hogy

⁴⁰ RÁCZ i.m. 31. o.

beteg emberekről van szó az adott esetekben, de azt gondolom a betegség nem olyan mértékben, befolyásolna valamilyen cselekedetet, aminek következménye ne lehessen előrelátható. Ráadásul, előre kitervelt bűncselekményekről van szó. Az egy más kérdés, hogy a betegségüknek eredményeképpen, a börtönbüntetés mellett orvosok segítségére is szükség van, tehát nem büntethetőséget kizáró ok a pedofília, amit a nemzetközi vagy hazai jogalkalmazás is alátámaszt.

A bűncselekmény szankcionálását tekintve a börtönbüntetés mellett, az úgynevezett kémiai kasztráció alkalmazása, noha Magyarországon ezt nem használják, de más országokban, mint Lengyelországban vagy az Egyesült Államok bizonyos államaiban igen. A kémiai kasztráció lényege, hogy rendszeresen injekciókúrával megszünteti, illetve korlátozza a nemi vágyakat és késztetéseket.

4. 3. A pedofil elkövető áldozatai

Ahogy már említettem a sértettek köre 14 éven aluli kiskorú személyek, és az elkövetővel lehetnek azonos vagy ellentétes neműek. Leginkább azok a gyerekek vannak veszélyben, akik valamilyen érzékszegény környezetben nevelkednek, különösképpen azok a gyermekek, akiket nevelőapa nevel. Hiszen az ilyen érzékszegény környezetben nevelkedett gyermekek, szeretetre, biztonságra, bizalomra és elismerésre vágnak. Ezt a naivitást és lélekben gyengeséget használják ki. „*A gyermek szeme a jövő tükre. Jaj annak, aki elhomályosítja.*”⁴¹

A gyermekek szempontjából megkülönböztetünk primér (elsődleges) és szekunder (másodlagos) sérüléseket. A primér károsodás azt jelenti, hogy a szexuális bűncselekmény elkövetéséből ered, míg a szekunder károsodás a bűncselekményre való reagálás a környezet vagy a társadalom részéről hibásan vagy rosszul történik.

Primér károsodások, lehet a traumatikus szexualizáció, melynek során a gyermek nemisége a normálistól eltérően, az emberi kapcsolatok tekintetében diszfunkcionálisan fejlődik. Szexuális zavarok, promiszkuitás, vagy a szexualitástól való félelem, alacsony szexuális önértékelés lehet ennek folyamatnak a káros következménye.⁴² A megbélyegzettség, azaz stigmatizáció, melynek során a gyermek személyiségéhez mikrokörnyezete olyan személyiségjegyeket rendel, mint a romlottság, szégyen, bűnösség,

⁴¹ Juhász Gyula idézete

⁴² RÁCZ i.m. 36. o.

melynek eredménye a gyermek önértékelésének alacsony szintje lesz.⁴³ Ebben az esetben sajnos, sokszor a gyermekben felmerül az öngyilkosság gondolata. Sérüléseket okozhat az, ha egy gyermek valamelyik hozzá közel álló felnőttben maximálisan megbízik és a sérelmére elkövetett cselekmény hatására, szembesül azzal, hogy akiben maximálisan megbízott, az elárulta.

Szekunder károsodások lehetnek, ha a bűncselekményt az érintettek elhallgatják illetve az azok, akik a sértettel kapcsolatban állnak valamilyen formában. Hiszen ez a bűncselekmény súlyos traumákat okozhat a gyermekek lelki világában, azaz mindenképpen kezelésre szorulnak, ezért indokolt minden ilyen esetben a gyermekpszichológus alkalmazása és segítségnyújtása. A sértett családtagjainak, illetve környezetének túlfűtött érzelmi reakciói és a társadalmi kontroll intézményeinek dramatizált fellépése elősegítheti a bűncselekmény hibás társadalmi feldolgozását.⁴⁴ Nagyon nagy probléma az, ha a szülő vagy a különböző hatóságok nem hisznek a gyermeknek, hiszen akkor a gyermek a többszöri elmondásoknak köszönhetően újra és újra átéli a borzalmakat. Indokolt ennek függvényében, hogy mindig minden esetben figyelni kell a gyermek szavára, még ha sokszor azt is érezheti az ember, hogy nem valós, vagy gyermeki túlzásról van szó, de azt gondolom fontos utána járni, mint hogy a jövőre nézve tragédia következzen be.

Mindenképpen figyelni kell, arra, ha a gyermek zavartan viselkedik, ideges, vagy nem kíván bizonyos emberek közelében lenni, ez nem minden esetben hiszti, hanem akár komoly előzmények állhatnak a megváltozott magatartás hátterében.

4. 4. Az internet és a pedofília kapcsolata

Az internetes pedofília megjelenési formája, a magyar büntetőjog vonatkozásában a tiltott pornográf felvétellel visszaélés tényállása. Az interneten az áldozattá válás teljesen más jelent, mint a pedofil elkövető cselekménye utáni sértetti pozíció. Az interneten nincsen személyes és testi kontaktus így a cselekmény ebben a formában, nem történik meg, hiszen a pedofil személynek az a célja, hogy testi kontaktusba kerüljön az áldozatával, ezért az internetes bűnözés nem jellemző a pedofil elkövetőkre. Az internetet arra használják, hogy gyermekpornográf tartalmú képeket, videofelvételeket egymás között cseréljék és használják, vagy a különböző ilyen tartalmú honlapokat rendszeresen látogassák. Ilyen esetekben nem a pedofil bűncselekményekért felelnek, hanem a tiltott pornográf felvétellel visszaélés

⁴³ U.o. 36. o.

⁴⁴ U.o. 36. o.

büntetéért. Ugyanakkor tény, hogy bizonyos esetekben a kapcsolatfelvételre használják az internetet, hogy egy idő után gyermek, közelébe kerüljön, hiszen a pedofilokra jellemző rejtőzködő magatartás ezért az internet a fellegvárunk ebben a tekintetben, mert az anonimitásukat meg tudják őrizni. A kapcsolatfelvétel tekintetében a legnagyobb veszélyben a kis-és középiskolás diákok vannak. Egy 2004-ben végzett statisztika szerint a 11- 14-év közötti fiatalok 97% használja az internetet napi szinten és hosszú órákon át.⁴⁵ Sokszor a szülő felelőtlensége és gondatlansága, hogy a gyermekét valamilyen szexuális inzultus éri az interneten keresztül, hiszen nem kellő módon figyelik, vagy ellenőrzik, hogy gyermekük milyen tartalmú képeket vagy videókat oszt meg valamilyen közösségi oldalon. Pedig az említett korcsoport, akik az internetet használják a lelki érzékenységükből eredendően, eshetnek olyan csapdába, hogy az elkövető a bizalmukba férkőzik és elindul a lavina. Fokozottabban veszélyben vannak azok a fiatalok, akik nem mernek a szüleikkel szexuális témáról beszélni és ezért különböző fórumokon vagy chat szobákon, beszélnek meg az ilyen jellegű problémákat. Sok esetben a pedofil elkövető más képét használja fel, fiatalabbnak mondja magát és a sértett bizalmába, férkőzik annak érdekében, hogy különböző trükkökkel rávezesse a gyermeket, hogy egy idő után találkozzon vele.

A kiskorú sérelmére a többi nemi erkölcs elleni bűncselekmény nem nyilvánul meg az internet kapcsán, hiszen azok elkövetéséhez egyértelműen a személyes kontaktus szükséges. Viszont vannak olyan elkövetési magatartások, amikor a testi kontaktus kapcsolatban áll az internettel, azaz az elkövető kapcsolatba kerül a sértettel és ezt követően az internettel. Ez a fajta magatartást aktív-és passzív közreható magatartásnak nevezzük. Az *aktív közreható magatartás* azt jelenti, hogy a sértett és az elkövető között általában beleegyezéssel szexuális kapcsolat jött létre, amelynek során az aktusról felvételek készülnek. A *passzív közreható magatartás* azt jelenti, hogy a kiskorúak nem tudják a cselekmény egyértelmű jellegét, mert egyfajta bizalmi kapcsolatban állnak az elkövetővel. Egy –egy példával illusztrálom az aktív-és passzív közreható magatartás megjelenését. Az aktív közreható magatartásra példa egy magyar jogeset, amikor egy 17 éves lány és egy 15 éves barátnője egymásról szexuális jellegű fotókat készítettek, amin meztelenül láthatóak, majd ezt követően néhány közeli barátjuknak elküldték ezeket, a képeket, akik úgy gondolták, hogy a két lányt megviccelik és felteszik a képeket egy társskereső oldalra és megadnak bizonyos elérhetőségeket. Ezt követően, a lányoknál jelentkezett egy férfi a szokásos módon modell munkát ajánlott fel számukra. A lányok bele is egyeztek, majd felmentek a férfi lakására, ahol beleegyezéssel szexuális

⁴⁵ VMR. kids, 2007 Kutatás. www.nrc.hu/elemzesek

kapcsolatot létesítettek és a szexuális aktusról felvételek készültek, majd felkerültek az internetre. Ez a jogeset tipikus esete annak, hogy az elkövető és az áldozat egymással kapcsolatba kerültek. A passzív közreható magatartásra szintén egy jogeset ad felvilágosítást, mikor egy tanár 14 éven aluli tanítványait meghívja a nyaralójába, és itt készít róluk felvételeket, miközben őket molesztálta majd feltette a képeket az internetre. Itt a bizalmi kapcsolat áll fent a tanár és a diákok között, és a kiskorúak tudatlansága, hogy a tanár miért is készít róluk felvételeket és ennek következményét fel, sem ismerik.⁴⁶ A két jogeset kapcsán fontos megemlíteni, hogy az első jogest kapcsán nem beszélhetünk pedofiliáról, hiszen egyik sértett sem kiskorú, ebben a kontextusban az internetet az elkövető nem célzatosan használta, arra, hogy áldozatokat szerezzen, hanem az adott helyzetet használta ki. A második jogeset kapcsán, már beszélhetünk pedofil tényállásról, hiszen kiskorú sértett sérelmére követtek el bűncselekményt, ugyanakkor kihangsúlyoznám, hogy minősített esetről nem beszélhetünk, hiszen a sértettek nem 12 éven aluli személyek. Az internetet az elkövető nem cselekményének eszközeként használta, hanem elkövette a bűncselekményt majd ezt követően használta az internetet.

Az internetre felkerült képek az aktív-és passzív közreható magatartás tekintetében egyaránt veszélyesek, hiszen ami az internetre felkerül az ott is, marad. A magyar szabályozások nem teljes egészében terjednek ki az ilyen esetekre. Ezzel szemben az amerikai szabályozások sokkal szigorúbbak, hiszen ha valakiről az érintett személy beleegyezése nélkül kerülnek fel az internetre róla adatok, képek, vagy videofelvételek akkor a személyiség lopás tényállása valósul meg.

Összesítve elmondható, hogy a pedofil hajlamú tettesek az internetet inkább kapcsolatfelvételre használják, azt is elenyésző esetekben, inkább csak képek és videók tárolása illetve letöltése a cél, hiszen nem győzőm hangsúlyozni, hogy az elsődleges szempont a testi kontaktus megteremtése az internet az csak egy mellékmozzanat számukra.

4. 5. A pedofília elkülönítése más nemi bűncselekményektől kiskorú sérelmére

Összességében elmondható, hogy minden pedofil bűncselekményre igaz, hogy átültethető valamilyen kiskorú sérelmére elkövetett nemi erkölcs elleni bűncselekményre, de nem minden kiskorú sérelmére elkövetett szexuális jellegű bűncselekményre igaz, hogy pedofil

⁴⁶ PARTI (2009.) 80-81. o.

bűncselekmény valósulna meg. Az előbbi állításomat, egy-két példa segítségével szeretném érzékeltetni.

Erőszakos közösülés és szemérem elleni erőszak esetében a sértett 12 éven aluli személy, akkor minősítésről beszélünk, és a hazai jogszabály pedofil elkövetőnek tekinti. Viszont, az ilyen megnyilvánulások általában egyszeri alkalomra szólnak, azaz nem minden esetben beszélhetünk az elkövető részéről, hogy a gyermek nemi vágyat ébresztene benne. Sokkal inkább jellemző, az elkövetőre, hogy alkohol vagy kábítószer befolyásolása alatt áll és sokszor fel sem méri tettének következményét, vagy szimplán az erő fölényét fitogtatja, és a dominanciáját próbálja kiélni az áldozatán, aki nála gyengébb lelki és testi adottságaikban. Sőt egészséges szexuális beállítottsággal rendelkezik, azaz a nemi vágyat a felnőttek iránt érez. Tehát egyszeri alkalomról beszélhetünk, valamilyen kiváltó ok eredményeképpen. Míg mondjuk ebben az esetben a pedofil elkövető befolyásoltság nélkül és a szexuális vágyának kielétele érdekében, célzottan, lehetőség szerint rendszeresen képes erőszakot alkalmazni az áldozaton.

Megrontás esetén, amit az adott fejezetnél már említettem, gyakran ezzel a tényállással rokonítják. Itt is megemlíteném, ha a sértett 12 éven aluli személy, akkor értelmezhető rá a pedofil bűncselekmény a hazai jog szerint, de ebben az esetben sem beszélhetünk a gyermek iránt érzett szexuális vágyakról. De tény és való, hogy a pedofil bűncselekményhez ez a hazai tényállás áll a legközelebb.

Tiltott pornográf felvétellel visszaélés tényállása esetén véleményem szerint akkor beszélhetünk pedofil elkövetői magatartásról, ha a pedofil elkövető úgy készít felvételt a kiskorú gyermekkel, ha nemi vágy hatására vele közösül, és ezt rendszeresen teszi. Minden más esetben az ilyen gyermekkorúakat ábrázolt képek bármilyen jellegű forgalomba hozatala, ahol a nyereségvágy a főbb hajtóerő és nem a szexuális indítatás, akkor nem pedofil elkövetőről beszélhetünk.

Összegezve elmondható, hogy a pedofilok magatartására célzatosság és rendszeresség a jellemző, ezzel szemben az említett bűncselekményeket az elkövető az egyszeriség illetve külső-vagy belső befolyások hatására követi el.

5. Az új Btk. vonatkozó rendelkezései a nemi erkölcsök tekintetében a kiskorúakra vonatkozóan

A 2012. évi C. törvény az új Btk. 2013. július 1-jén lép hatályba. Sok mindent átfogóan módosított, így ezek a változások a nemi erkölcs elleni bűncselekményeket is érintik.

Változások következtek be az egyes tényállások megnevezésében és szerkezeti felépítésükben, néhány esetben a jogalkotó szigorításokat is bevezetett a büntetések szankcionálása tekintetében. A nemi erkölcs elleni bűncselekmények XIX. Fejezetben kaptak helyet, a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények címmel. A fejezetben található tényállások a következők: szexuális kényszerítés, szexuális erőszak, szexuális visszaélés, vérfertőzés, kerítés, prostitúció elősegítése, kitartottság, gyermekprostitúció kihasználása, gyermekpornográfia, szemérem sértés, kitiltás, kitiltás, magánindítvány.

Azokat a részeket emelem ki, amik kiskorúak sérelmére is elkövethetők:⁴⁷

- Szexuális kényszerítés: Aki mást szexuális cselekményre vagy annak eltűrésére kényszerít, büntettet követ el. Minősített esett, ha 14. évet be nem töltött személy ellen követik el.
- Szexuális erőszak: Az erőszakos közöszlést és a szemérem elleni erőszakot vontá össze, és ez által kapott új elnevezést. Minősített eset, ha a 12 éven aluli személy sérelmére, illetve az új minősített eset, ha 18 éven aluli személy sérelmére követik el ezt a bűncselekmény.
- Szexuális visszaélés: Korábban a megrontás tényállásaként szerepelt. Minősített, eset, ha ezt a bűncselekményt 14 éven aluli személy sérelmére követték el. Új alapesetként bevezette a 18. életévet, ezt a korábbi Btk. nem nevesítette. Kiemeli, hogy hatalmi vagy befolyási viszonyal visszaélve szexuális cselekményt végez.
- Vérfertőzés tekintetében, a jogalkotó nem változtatott tartalmilag és szerkezetét tekintve sem, csak annyit, hogy a fajtalanság fogalmát kivette a tényállásból.
- Gyermekprostitúció kihasználása: Ez egy teljesen új tényállás a büntetőjogban. Elkövetői magatartás, ha 18. életévétbe nem töltött személlyel prostitúcióra hasznoszerzés a cél. Ha 18 éven aluli személy szexuális szolgáltatásért fizet, azaz ellenszolgáltatást nyújt, ez korábban a megrontás tényállásában szerepelt.
- Gyermekpornográfia: Korábban a tiltott pornográf felvétellel visszaélés tényállásaként szerepelt. Teljesen új elnevezést, és szerkezetet kapott. Egy új minősített eset került bevezetésre, azaz itt is megjelent a hatalmi vagy befolyási viszony. Két új elkövetői magatartás bevezetése. Az egyik, ha olyan sértett sérelmére követ el bűncselekményt, akit a felügyelete alatt nevel, gondoz, felügyel, vagy gyógyszerhez. A másik elkövetői magatartás, ha 18. életévét be nem

⁴⁷ 2012. évi C. Törvény alapján, 196.§-199.§; 203.§-205.§

töltött személyek esetén pornográf műsorban való szerepeltetéshez anyagi eszközöket szolgáltat.

- Szeméremsértés esetén újításokat vezetett be a jogalkotó. Tehát az új elkövetési magatartás minősített esete, ha 14 éven aluli személy előtt a 18. életévét betöltött személy nemi vágyának felkeltése érdekében szeméremsértő magatartást tanúsít. Más esetben az elkövető bűncselekményt követ el, ha olya szeméremsértő magatartást tanúsít, amely az emberi méltóságot valamilyen formában sérti.

Az új Btk. kapcsán meg kell említeni, hogy a változások a gyermekkort is érintik, azaz már 12. életévét betöltött személy is büntetőjogi felelősséggel bír, ha a megfelelő belátással rendelkezett a cselekményének pillanatában, az alábbi esetekben: emberölés alap-és minősített esetei; testi sértés; rablás; kifosztás.

Záró gondolatok

Az eddig tanulmányaim során és számos, a témával kapcsolatos tanulmányok elolvasása után arra a következtetésre jutottam, hogy a nemzetközi és hazai jogalkotás, jogalkalmazás között igen nagy az összhang és egyetértés, amit valljunk be nem minden jogterületről mondható el. Jelen esetben ezt pozitívként értékelendő, hiszen mégis csak gyermekek védelméről van szó.

Nem szabad elfelejteni, hogy egy gyermek segítségkérő szavát, mindig minden helyzetben teljes odafigyeléssel indokolt és szükséges meghallani, hiszen ha azt tapasztalják, hogy a felnőttek elfordulnak tőlük, illetve nem figyelnek rájuk, bezárkóznak a saját világukba a saját sérelmeikkel együtt, amit a későbbiek folyamán nehéz ismételten megnyitni.

Ami a magyar szankcionálási rendszert érinti, a nemi erkölcsökre tekintettel, legyen szó a jelenlegi hatályos Btk.-ról vagy az új Btk.-ról egyet tudok érteni, és mondjuk úgy tett arányos a büntetés az elkövetéssel. Bár hozzátenném, bizonyos esetekben némi szigorítás lenne indokolt. Ami a pedofil elkövetők szankcionálását tekintti, fontos lenne, hogy a büntető-végrehajtási intézetekben elkülönítve töltsék a büntetésüket annak érdekében, amit már említettem, hogy szabadulásukat követően az atrocitások miatt, a torzult „gyermekszeretetük„ átalakuljon gyermekgyűlöletté. Továbbá egyet tudok érteni, a kémiai kasztráció alkalmazásával és véleményem szerint, ezt a magyar büntetőjognak is szükséges

lenne, hogy tartalmazza. Ugyan sérülnek bizonyos emberi jogok, de az elsődleges cél a gyermekek védelme.

Hazai viszonylatban igen jól működnek a különböző karitatív szervezetek a gyermekvédelmi programoknak, felhívásoknak köszönhetően és arra törekcszenek, hogy az elszcnvedett traumák viszonylag gyorsan és sérelmek hagyása nélkül a gyermekek mielőbb fel tudják dolgozni a sérelmeiket. És lehetőségeikhez képest, segítsék a lelkileg sérült gyermekek környezetét abban, hogy maximális támasza legyen a gyermeknek.

Az interneten keresztül elszcnvedett gyermekek atrocitásának megelőzése érdekében létezik az úgynevezett önszabályozási rendszer. Ennek lényege, hogy a felhasználók, maguk értékelhetik, hogy a számukra nem tetsző oldalakat, hogyan kívánják blokkolni és az internet szolgáltatók különböző gyártók segítségével, ezeket, a programokat a felhasználók rendelkezésére bocsátják, amelyek segítik, hogy bizonyos káros oldalakat ki tudjanak szűrni a felhasználók. Véleményem szerint, egy olyan rendszer létrehozása is indokolt lenne, hogy a 14 éven aluli kiskorúak a különböző közösségi oldalakon, csak és kizárólagosan szülői beleegyezéssel és egyúttal szülői felügyelet mellett használhassák ezeket, az oldalakat. Azaz a szülőt is terhelné felelősség, ha a gyermekét valamilyen az interneten keresztül atrocitás éri, hiszen ha a gyermek kép-és videó feltöltései ellenőrizve lennének, lényegesen kevesebb lenne az interneten keresztüli bűnözés a gyermekek sérelmére. A szülő az, aki elsősorban a gyermek erkölcsi és szellemi fejlődésért felelős, tehát a probléma kezelésénél ebből indultam ki. Sok esetben tapasztalható, hogy a szülő nem ellenőrzi kiskorú gyermekét, hogy mit és hogyan tesz fel magáról (természetesen tisztelet a kivételnek) különböző oldalakra, viszont ha büntetőjogilag felelősségre lehetne vonni azt a szülőt, akinek gyermekét atrocitás érte és ez büntetőügygé válik, azaz az államrészéről létezne ez a fajtanyomás a szülőre nézve, akkor azt gondolom, hogy még nagyobb mértékben visszaszorulna ez a létező bűnözés. Talán, akkor a szülő sokkal aktívabban ellenőrizné gyermekét.

Saját meggyőződésém és hitem tükrében az alábbi idézettel zárom a dolgozatomat, amelynek jelentése azt gondolom önmagában mindent, elárul. „ *Az a feladatunk, hogy a gyermek környezetében olyan hatást fejtsünk ki, hogy egészen a gondolatokba és érzületükbe menően a jót, az igazat, a szépet és bölcset utánczó lénnyé lehessen.* „ (Rudolf Steiner)

Felhasznált irodalom

1878. évi V. törvénycikk a Csemegi-kódex

1952. évi IV. törvény a házasságról, a családról, a gyámságról

1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

1998. évi XIX. törvény a Büntetőeljárásról

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (hatályba lépése 2013. július 1.)

CSONTOS Zsolt: *A nemi erkölcs elleni erőszakos nemi deliktumok elmélete és gyakorlata*, Rendészeti Szemle 2007/11.

DIÓSZEGI Gábor: *A gyermekkorúak sérelmére elkövetett nemi bűncselekmények*, Belügyi Szemle 54. évfolyam, 2006/3.

DR. ELEK Balázs: *A gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények büntetőjogi kérdései*, Börtönügyi Szemle 2003. 4. szám.

DR. GIBICSÁR Gyula: *A család megvédi-e a kiskorúakat ? Egy ügyészi vizsgálat tapasztalatai* Belügyi Szemle 1995. 3. szám.

DR. GYARMATI Tamás: *Hallgatók falak*, Adolesz Könyvkiadó, Bp. 1996.

DR. NÉMETH Zsolt: *A gyermekek sérelmére megvalósuló szexuális bűnözés kriminológiai vizsgálata*, Kriminológiai Tanulmányok XXXVIII., Bp. 2001.

DR. PARTI Katalin: *A tiltott pornográf felvétellel visszaélés és egyéb, fiatalkorúakra ártalmas tartalmak az Interneten*, Ügyészek Lapja 14. évfolyam, 2004. 4. szám

DR. SZELEZSÁN Annamária: *A gyermekek sérelmére elkövetett nemi erkölcs elleni bűncselekmények*, Ügyészek Lapja 12. évfolyam, 2005. 4. szám.

GYURKÓ Szilvia: *A gyermekek szexuális bántalmazásának társadalmi megítélése*, Család, gyermek, ifjúság 2003/ 6 XII. évfolyam

HERCZOG Mária: *A gyermekekkel szembeni szexuális visszaélésekről*, Család Gyermek könyvek, Bp. 2002.

HORZSA Gergely: *Pedofília Magyarországon a jogász, a rendőr és az orvos szemével*

Kati SCHUGERNS-KELLER: *Intézményi és egyéni segítségnyújtás a szexuálisan bántalmazott gyermekek és családjaik*, Család, gyermek, ifjúság 1997/ 2 VI. évfolyam.

KOVÁCS Erika: *A szexuális bűncselekmények áldozatainak pszichológiai vizsgálata*, Belügyi Szemle 1997. 10. szám.

OSTYÁNSZKI Livia- ILFI Norbert: *A tiltott pornográf felvétellel visszaélés büntetésének gyakorlati problémái*, Ügyészek Lapja 16. évfolyam, 2009.

PARTI Katalin: *Gyermekpornográfia az Interneten*, Bíbor Kiadó, Miskolc 2009.

PARTI Katalin: *Tiltott pornográf felvétellel visszaélés az interneten*, Kriminológiai Tanulmányok 44, Bp. 2007.

PARTI Katalin: *Tiltott pornográfia az interneten- bevezetés az empirikus kutatáshoz*, Kriminológiai Tanulmányok 43, Budapest 2006.

PESZLEY Tibor: *Internet és pedofília*, Belügyi Szemle 2004 52. évfolyam

RÁCZ Andrea: *A gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények, mint a gyermeki jogok tagadása*.

SZOMORA Zsolt: *A nemi bűncselekmények alapkérdései*, Rejtjel Kiadó, Bp. 2009.

VUCSKÓ Bernadett: *A fiatalok körében elkövetett nemi erkölcs elleni bűncselekmények, a mai ítélkezési gyakorlatban*, Budapest, 1999.

W. UNGVÁRY Renáta: *„Ne játszd meg magad,, Szexuális visszaélés gyermekekkel szemben, Család, gyermek, ifjúság 1998/4 VII. évfolyam.*

[www. coe. int/t/dghl/standardsetting/children/Source/LanzaroteConvention_hu.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/children/Source/LanzaroteConvention_hu.pdf)

www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004F0068:HU:HTML

www.jogiforum.hu/publikaciok/50

www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=5799

